

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Rådmannens forslag til Handlingsprogram 2019-22

Presentasjon for
Formannskapet 24.10.2018

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Handlingsprogram

Med budsjett og økonomiplan 2019-2022

Ås kommune

2019-22

1218

årsverk i 2019

1,44 mrd.
driftsbudsjett

2018

Nye investeringer

1,1 mrd.

(2019-22)

Netto driftsresultat
2019:

0,4 %

Innbyggere 2018

20 084

1,5-2,5 % årlig
vekst framover

20

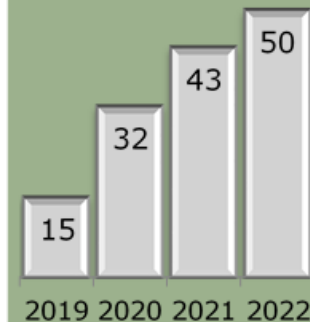
Kommune
barometeret 2018

Netto økning i
lånegjeld
2019-22:

**+512
mill.**

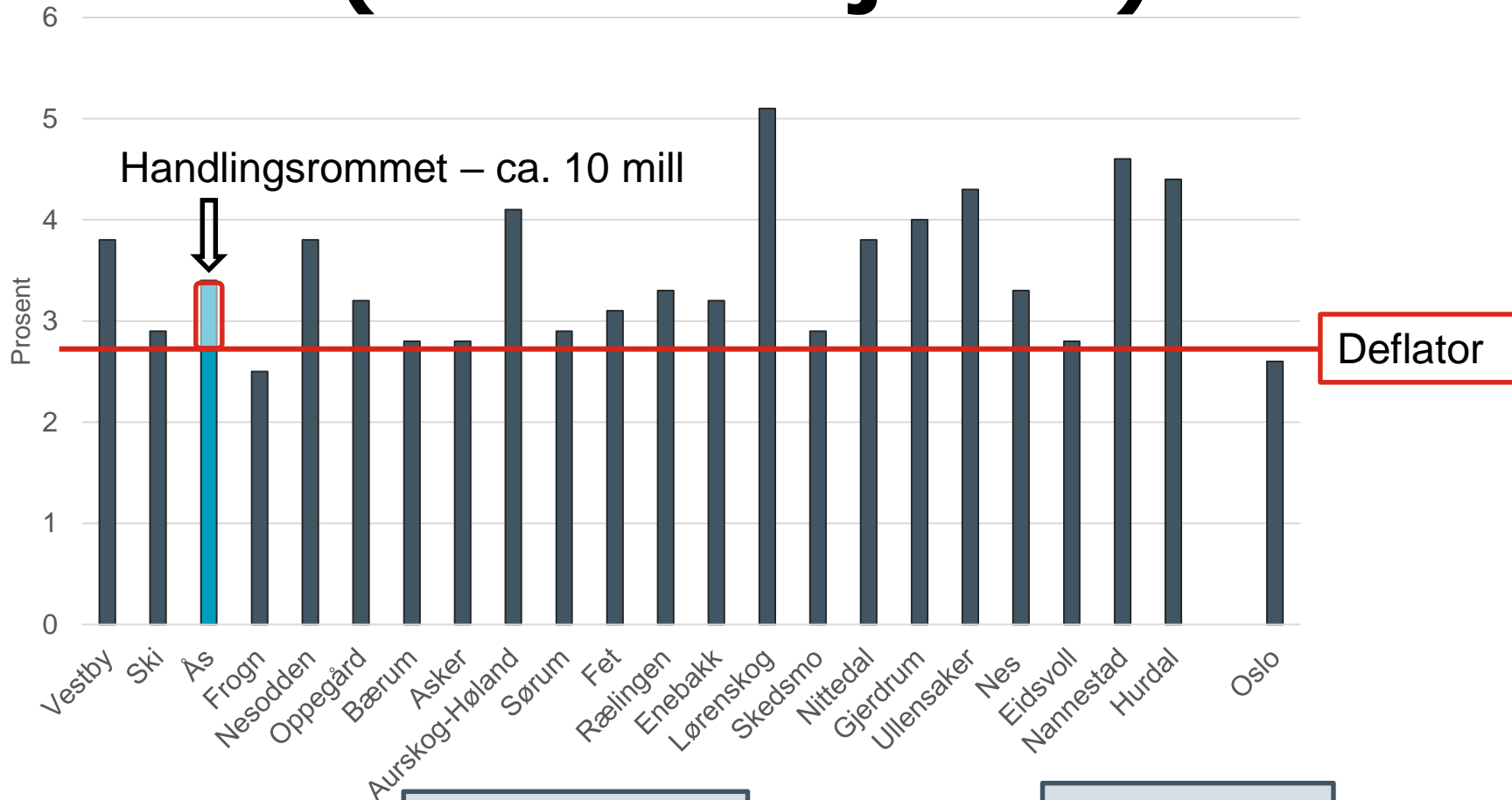
Innsparingskrav
(mill. kr)

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Vekst i inntekter Akershus (Statsbudsjettet)

Tidligere vedtak og satsinger

Økte avdrag

Økte renter

Nye innbyggere

Nye tjenester

Nye brukere

Annet

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Statsbudsjettet 2019

Ås kommune:

- Det meste av inntektsveksten går til å dekke lønnsvekst.
- Barnehagereformen er underfinansiert
- Økt egenandel ressurskrevende tjenester
- Effektiviseringskrav på 0,5 %.
 - *Det jobbes godt med digitalisering og effektivisering*
 - *Kommunene må lære av hverandre*

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Skatt og rammetilskudd

Statsbudsjettet: 1 044 mill. kr

KS prognosemodell: 1 057 mill. kr

Rådmannens forslag: **1 057 mill. kr**

Hvorav:

- Veksttilskudd 2019: 16 mill. kr
(2,77% årlig bef.vekst 2015-2018, 1,4 % er grensen)
- Redusert utgiftsbehov, trekk: 70 mill. kr
(59 mill. kr i 2018 og 44 mill. kr i 2017)

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Utfordringene for Ås kommune i perioden

- Effektivisering må gå til å skape handlingsrom (økte marginer)
 - Mangler økonomi til å styrke tjenester nå
 - Men vi kan dreie tjenestetilbudet
 - Livsmestring og egenmestring
- Redusere tjenestene og lage handlingsrom

Investeringer

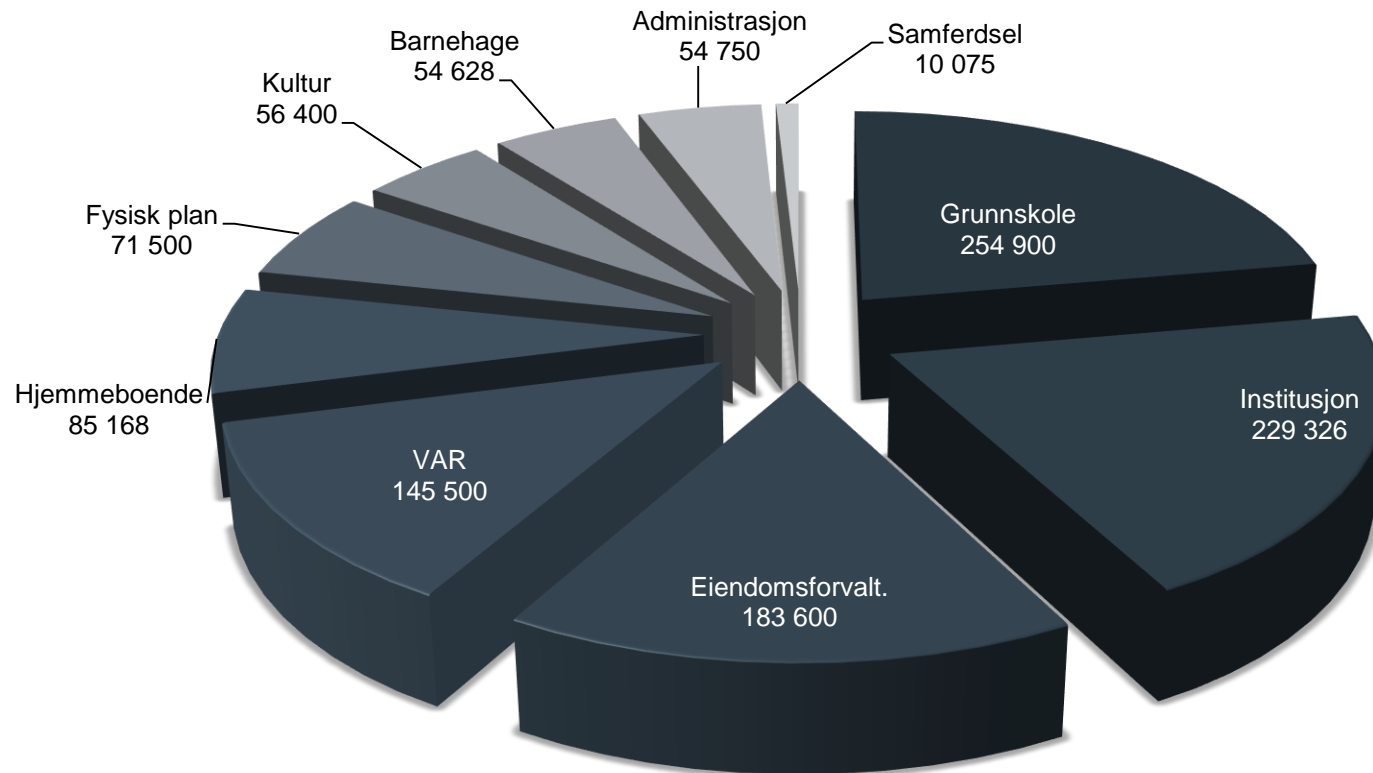
- Investeringer 2019: 403 mill. kr.
- Perioden 2019-2022: 1,1 mrd. kr.
- Økt lånegjeld 512 mill.kr.
 - Høy egenfinansiering
 - Nedbetaling av gjeld

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Investeringer

Investeringsbudsjett 2019-2022

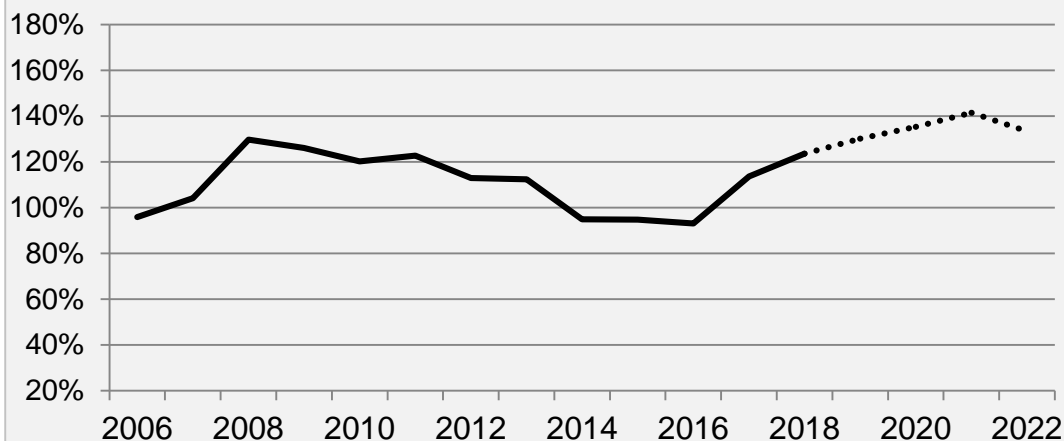

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Lånegjeld utsettelse av investeringer

Utviklingen av gjeld i prosent av driftsinntektene

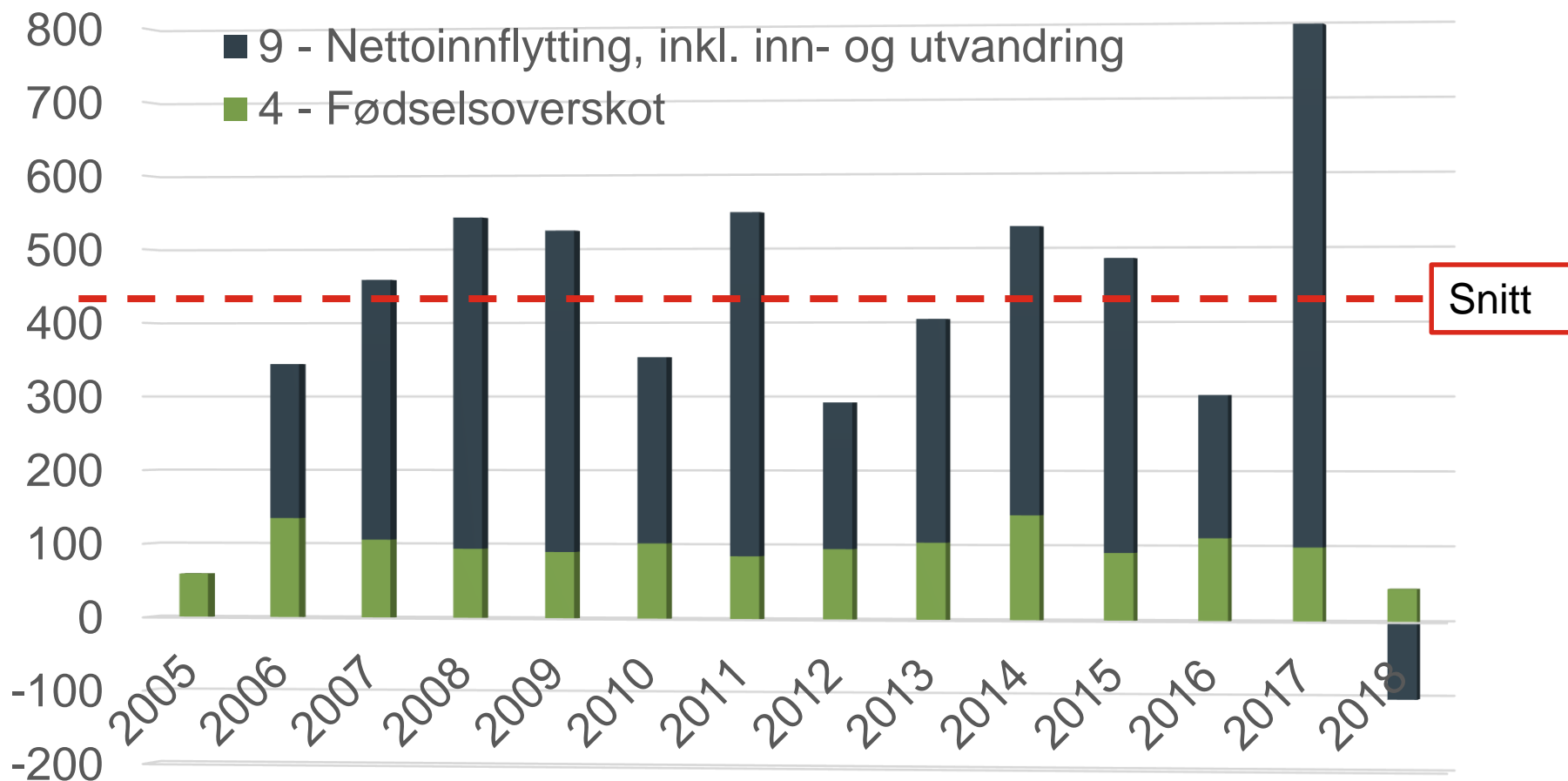
Arbeidsgruppe,
finansielle
handlingsregler

- Gjeldsgrad
- Renterisiko
- Fond
- Driftsresultat

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

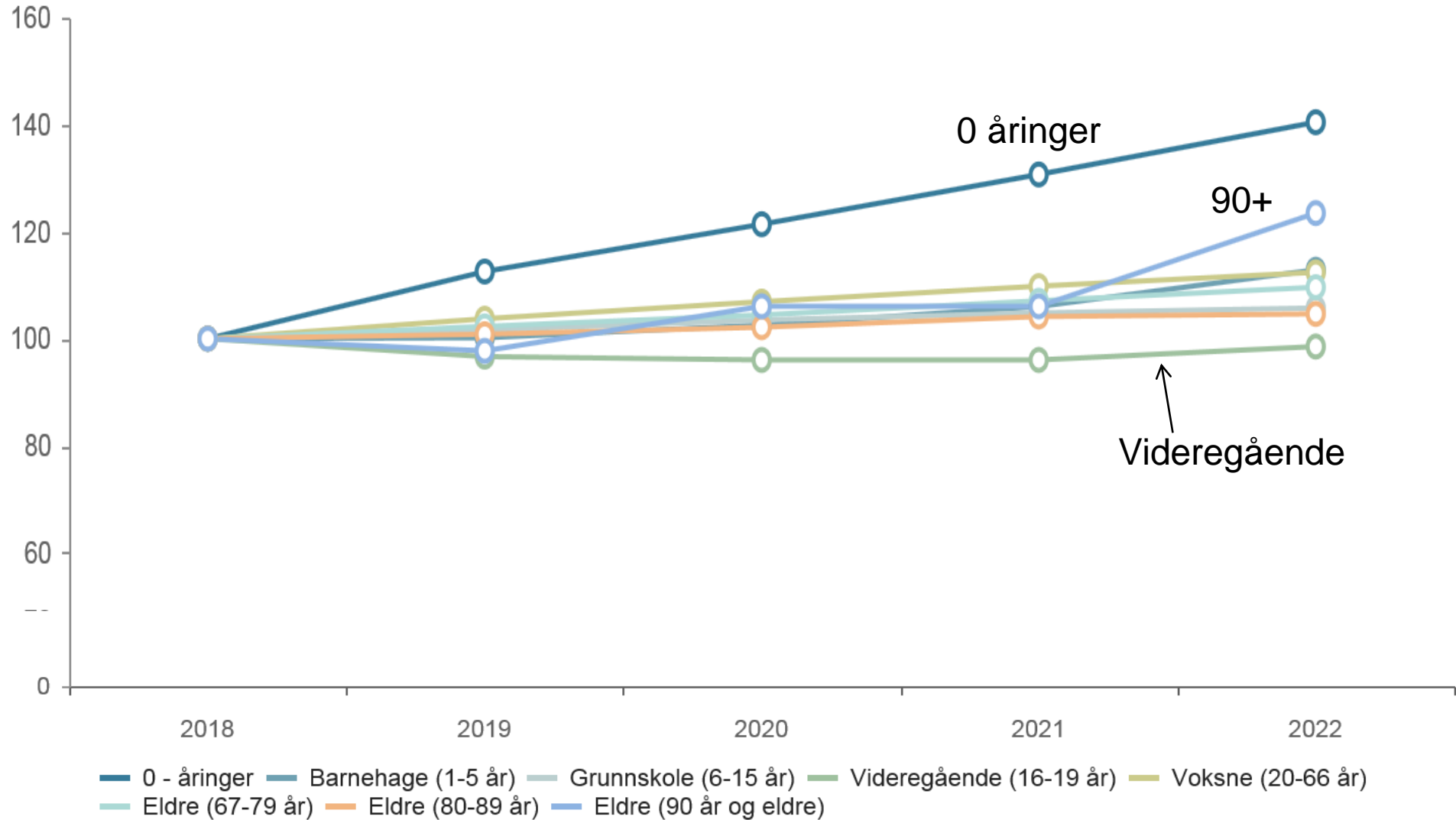
Befolkningsutvikling 2005-2018

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

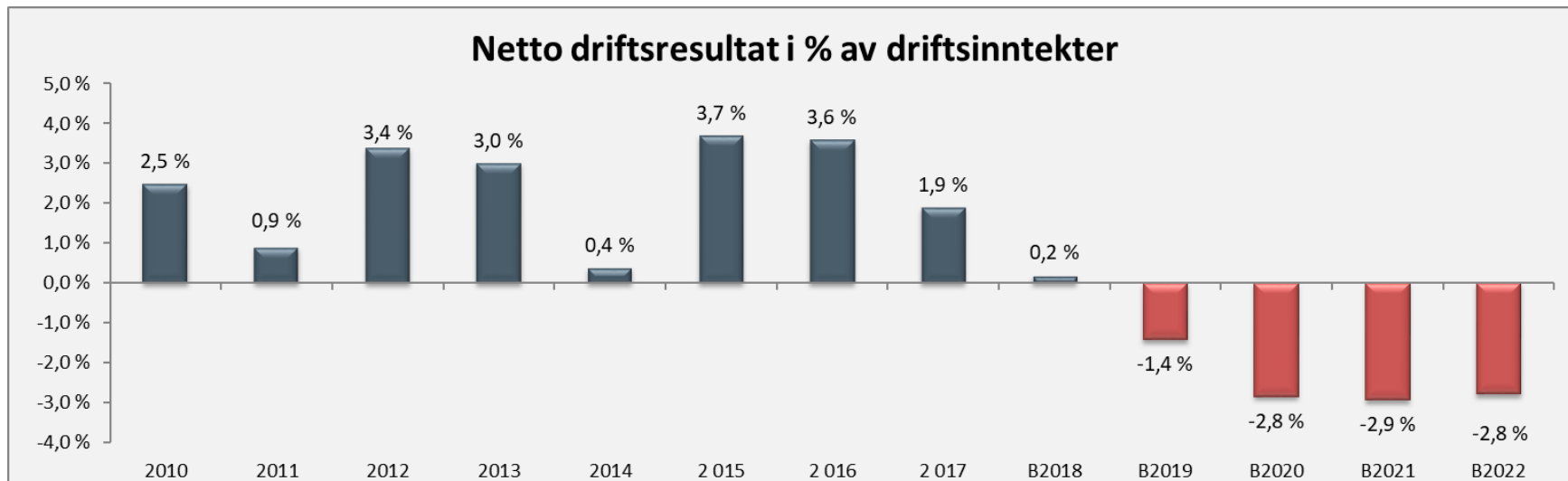
Befolkningsvekst (SSB)

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Netto driftsresultat – Presentasjon FSK

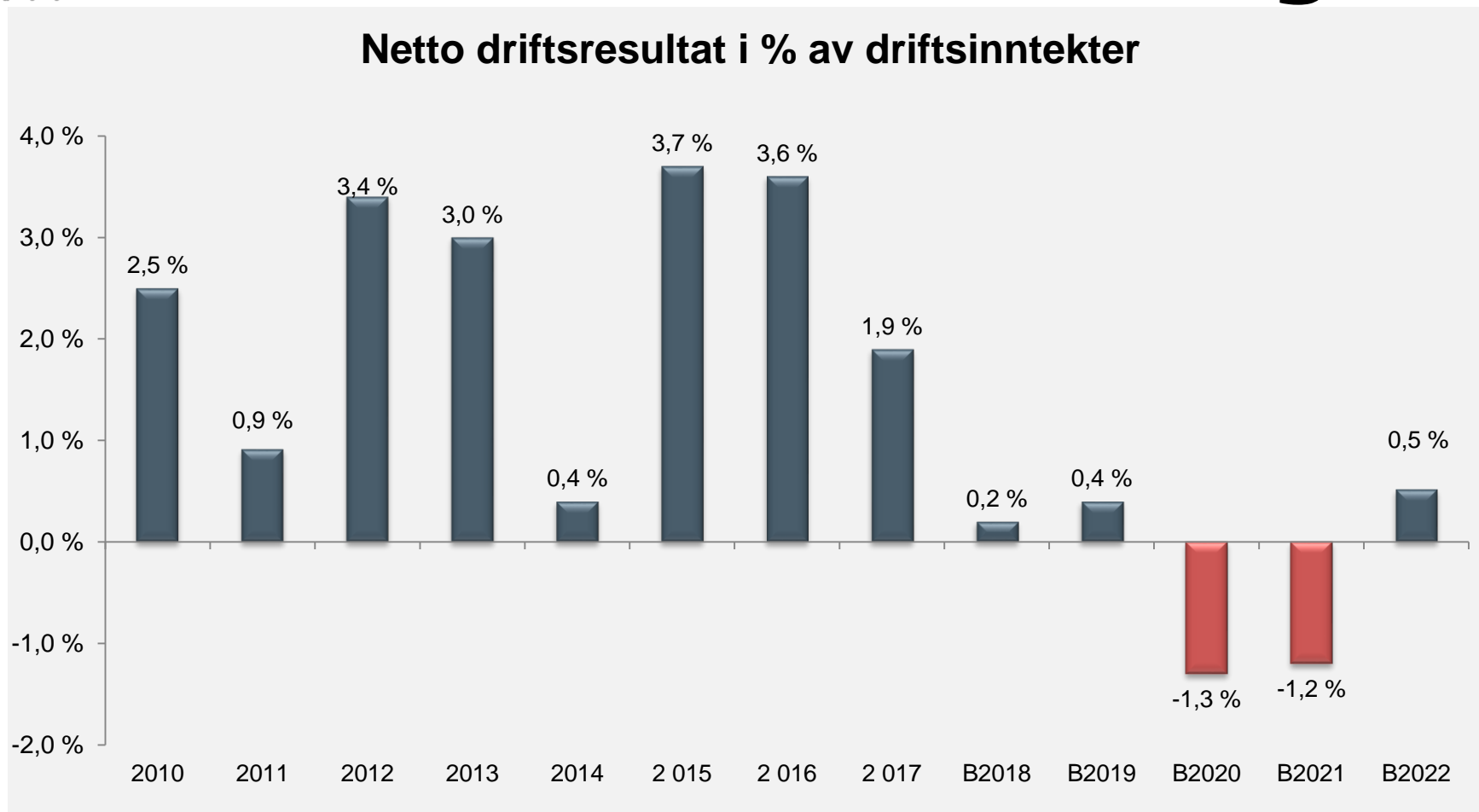

145 mill. i
underskudd

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Netto driftsresultat Rådmannens forslag

Men forutsetter reduksjoner, omstilling og utsetting av investeringer

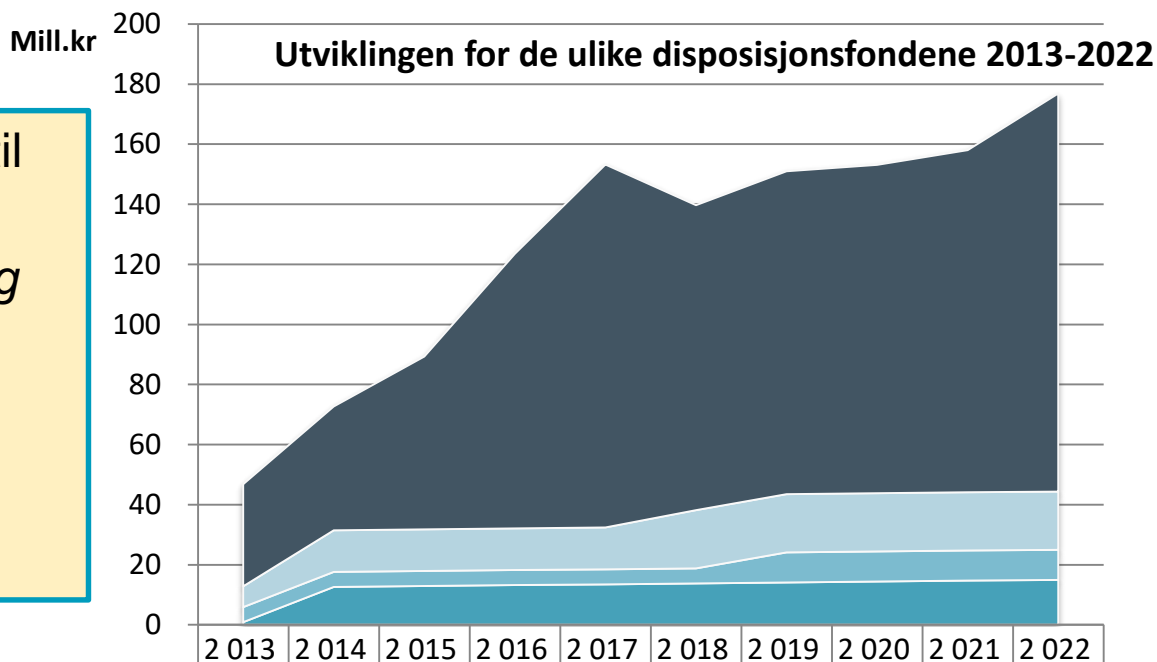

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Positiv fondsutvikling

Gir økt nødvendig styrking av reserver

- Styrker rentebufferfondet fra 5 til 10 mill.kr
- *Gir økt buffer mot renteoppgang*
- Styrker disposisjonsfond
- *Gir økt buffer mot uforutsette hendelser/kostnader*

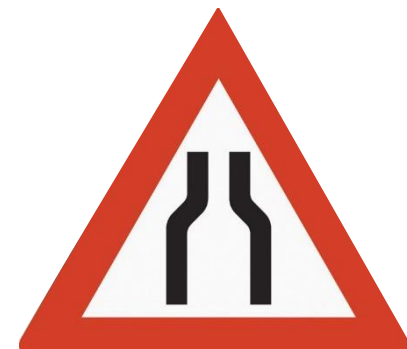
	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022
■ Generelt disposisjonsfond	34	41	58	91	121	101	107	109	114	132
■ SFE-midler - bufferfond	7	14	14	14	14	19	19	19	19	19
■ Rentebufferfond	5	5	5	5	5	5	10	10	10	10
■ Vedlikeholdsfond	1	13	13	13	14	14	14	14	15	15

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Utfordringene

Handlingsprogram for 2 år siden:

INNSPARINGSBEHOV PÅ 50 MILL. KR

For å komme opp på et netto driftsresultatet på nærmere 3 % (anbefalt nivå) har Ås kommune et innsparingsbehov på 50 mill. kr. i 2020. Rådmannen vil derfor framheve tre nødvendige tiltaksområder:

- ✓ *Omstilling (15 mill. kr årlig)*
- ✓ *Kutt i tjenestetilbud (15 mill. kr årlig)*
- ✓ *Eiendomsskatt (30 mill.kr årlig)*

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Økt omstillingsbehov

- Omstillingsbehovet er ikke redusert! **50 mill.kr** jf.HP for 2 år siden. Må være forankret hos både administrasjon og politikere.
 - Omstillingsprosjektet: 15 mill. i tjenestereduksjon og 15 mill. knyttet til å jobbe smartere.

Nå et økt omstillingsbehov:

- lavere vekst
- økte renter
- økning i ressurskrevende tjenester
- reduserte/utsatte gevinster av omstillingsprosjekter

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Budsjett og økonomiplan 2019-22

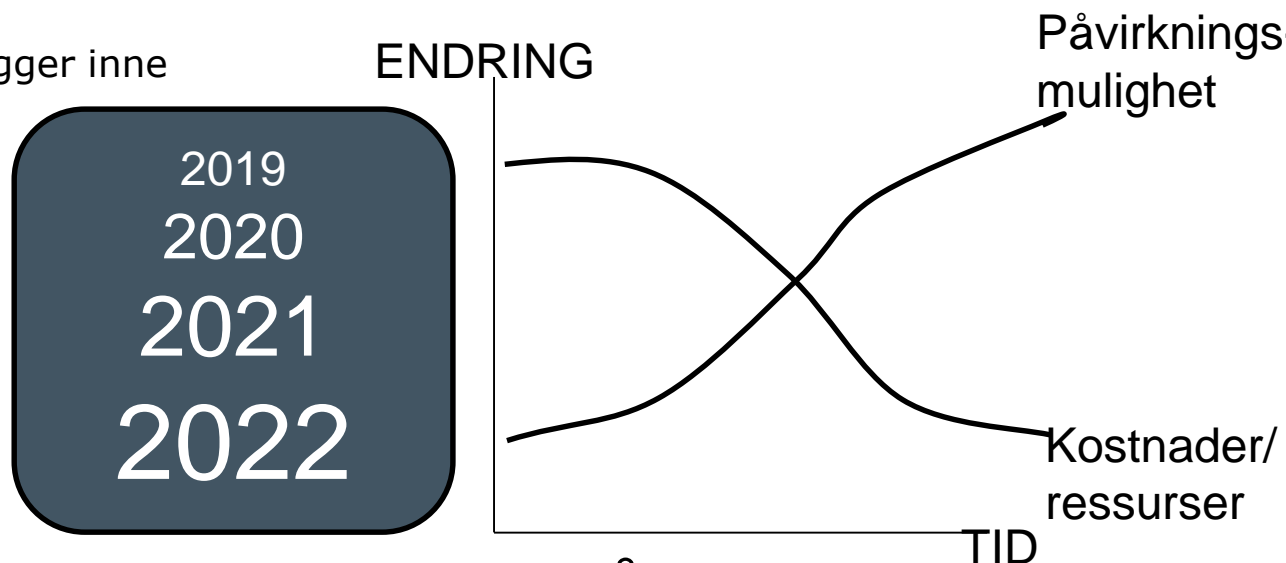
Tjeneste	Regnskap 2017	Oppr.bud 2018	Budsjett 2019	Økplan 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Endring 2019-22
01.Barnehage	145 445	156 389	161 602	169 038	174 038	175 538	↑ 8,6 %
02.Grunnskoleopplæring	200 662	222 379	225 282	221 976	223 876	226 776	→ 0,7 %
03.Kultur-, idrett- og fritidstjenester	29 565	31 762	31 589	29 439	28 689	28 939	↓ -8,4 %
04.Kommunehelse	45 772	55 388	55 612	55 523	55 179	55 979	→ 0,7 %
05.Barnevern	32 502	32 864	33 291	33 041	32 041	32 541	↓ -2,3 %
06.Sosiale og arbeidsrettede tjenester	46 204	48 087	45 030	44 880	44 580	45 280	→ 0,6 %
07.Tjenester til hjemmeboende	107 072	128 249	138 544	138 398	138 398	138 398	→ -0,1 %
08.Pleie og omsorgstjenester i institusjon	138 163	158 473	166 857	169 653	171 371	173 871	↑ 4,2 %
09.Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	8 513	10 949	12 638	13 269	12 919	13 219	↑ 4,6 %
10.Administrasjon og styring	59 045	64 378	71 204	71 731	71 097	69 597	↓ -2,3 %
11.Eiendomsforvaltning og utleie	65 356	70 438	72 698	71 395	71 695	71 970	→ -1,0 %
12.Samferdsel	12 969	14 884	15 570	15 530	15 490	15 450	→ -0,8 %
13.Brann og ulykkesvern	12 178	13 104	13 398	13 269	13 269	13 269	→ -1,0 %
14.Vann, avløp og renovasjonstjenester	-11 549	-11 273	-14 144	-18 963	-24 354	-27 678	↑ 95,7 %
SUM	891 896	996 071	1 029 171	1 028 179	1 028 288	1 033 149	→ 0,4 %

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Mulighetene

- Omorganisering (kostnader og besparelser)
- Omstillingsprosjektet (kostnader og besparelser)
- Ta ned tjenester (besparelser)
 - Referanse: F.eks. KOSTRA og Broxrapport
 - Økt rammestyring med fokus på år 2-4
- Utsette investeringer
 - Utsette 100 mill. på bygg = ca. 4-5 mill.kr årlig + tjenestekost.
- Øke inntektene
 - Eiendomsskatt
 - Salg Dyster/Eldor ligger inne
- Annet

Handlingsprogrammet = Plan for de neste 4 årene

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Rådmannens budsjettforslag

Innarbeidet:

- Liste med forslag til omstilling og reduksjoner som gir et budsjett i balanse.

Ikke innarbeidet;

- Alternativ liste med innsparinger og inntektsmuligheter

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Tiltak rådmannen ikke har funnet rom til

- Øke antall lærlinger til 2 per 1000:
 - Budsjettkonsekvens: 800 000 kr per år
- Utbygging av Åsgård skole:
 - Budsjettkonsekvens: 2,4 mill. kr. i 2021, 6,4 mill. kr i 2022 i sparte finanskostnader.
 - I tillegg: 5 mill. kr FDV fra 2023.

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Særskilte kutt – tiltak innarbeidet i rammen

- Salg av Sagalund:
 - Budsjettkonsekvens finans: 400 000 kr årlig fra 2021
- Utsatt innflytting Moer-utvidelsen
- Avvikle Seniorpolitiske vedtak
 - Budsjettkonsekvens: 2 mill. kr årlig

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Tjenesteområdene

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Krav til omstilling og reduksjon i alle tjenester

Tjeneste	2019	2020	2021	2022
01 Barnehage	-1 350	-4 400	-9 700	-7 200
02 Grunnskole	-4 902	-7 882	-8 382	-8 882
03 Kultur, idrett og friluftsliv	-1 929	-4 079	-4 829	-4 579
04 Kommunehelse	-700	-1 500	-3 000	-3 000
05 Barnevern	-1 000	-1 750	-3 250	-3 250
06 Sosiale og arbeidsrettede tjenester	-1 350	-2 200	-3 200	-3 200
07 Tjenester til hjemmeboende	-3 095	-8 189	-10 189	-12 189
08 Tjenester i institusjon	-1 044	-1 090	-2 090	-2 090
09 Fysisk plan, kulturminner, natur og nærmiljø	-200	-300	-600	-600
10 Administrasjon og styring	-573	-1 547	-2 547	-3 547
11 Eiendomsforvaltning	-3 727	-8 077	-8 277	-9 277
12 Samferdsel	-100	-200	-300	-400

01 Barnehage

- Full barnehagedekning
- Høy faglig kompetanse og stabilt personale
- Felles pedagogisk plattform og felles kompetanseutvikling
- Store barnehager – effektiv drift
- Full pedagogdekning i dag, men greier vi å dekke det framover?

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

01 Barnehage

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
7*	Avslutte barnehagedrift ved Sagalund, inkl FDV	-1 000	-2 350	-3 000	-4 000
8*	Spesialundervisning i barnehage, se på vedtak og bruk av midler	-	-1 350	-1 500	-2 000
9*	Redusert sekretærfunksjon i barnehage.	-350	-700	-1 200	-1 200
	Sum effektivisering/reduksjon	-1 350	-4 400	-9 700	-7 200

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

02 Grunnskole

- Skolen er i endring - Kunnskapsløftet
- Felles kompetanseutvikling
- Felles utviklingsområder for skolen som digitalisering, lesing, profesjonsfellesskap, læringsmiljø, dybdelæring, gode overganger og bærekraftig utvikling
- Positiv og utviklingsorientert ledelse på alle skoler
- Mange lærere tar videreutdanning
- Ny lærernorm i grunnskolen fra 1.8.19 – greier vi å innfri den?

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

02 Grunnskole

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
7	STO overført til VO	-1 648	-1 648	-1 648	-1 648
8	Opphør i kjøp av plasser til VO	-488	-550	-550	-550
9	Avvikle seniorpolitiske tiltak	-716	-1 434	-1 434	-1 434
10*	Redusert spesialundervisning i skolen	-500	-1 000	-1 500	-2 000
11*	Kroer skole må finansieres innenfor skolemod.	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
12*	Flytte skolekretsgrenser bedre arealutnyttelse	-	-1 000	-1 000	-1 000
13*	Redusere ant rektorer (Rustad overtar Kroer) effekt fra høst 2019.	-475	-875	-875	-875
14*	Egenfinansiering av kost ved leirskole, red ant dager	-	-200	-400	-400
15*	Ikke dekke skolepenger talentfull elev, likeverdighetsprinsipp	-75	-175	-175	-175
	Sum effektivisering/reduksjon	-4 902	-7 882	-8 582	-9 082

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

03 Kultur-, idrett- og fritidstjenester

- Høy aktivitet i kulturhuset med oppgradert kino. Stadig publikumsrekorder – Best besøkte kino i Follo innen 2021
- Aktiv kulturskole med høy andel eksterne tilskudd.
- Godt fungerende bibliotek og ungdomshus
- Ny organisering med økt fokus på samhandling med idrett og frivillighet

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

03 Kultur-, idrett- og fritidstjenester

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
4	Innsparing for resultatområdet bibliotek	-400	-500	-500	-500
5	Økt inntektskrav kultur	-300	-300	-300	-300
6*	Redusere tilbudet i kulturskole/ biblioteket/kulturhus/idrett	-700	- 1 000	-2 000	-2 000
7*	Meråpent ubemannet Vinterbro bibliotek	-500	- 1 000	-1 000	- 1 000
8*	Ungdomshusene	-	-1 500	-1 500	- 1 500
	Sum effektivisering/reduksjon	-1 900	-4 300	-5 300	-5 300

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

04 Kommunehelse

- Høy aktivitet
- Satsing de senere år – økning i stillinger og økning i tilskudd
- Kommunalt fastlegekontor på plass
- God fastlegedekning
- Ny daglegevaktordning i planlegging
- God drift og aktivitet ved Follo LMS

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

04 Kommnehelse

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
7*	Forebyggende helse, kommunen ligger høyt jf KOSTRA og Brox – se på omfang av tilbud	-700	- 1 500	-3 000	-3 000
	Sum effektivisering/reduksjon	-700	-1 500	-3 000	-3 000

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

05 Barnevern

- Høy aktivitet – alle stillinger besatt
- Satsing de senere år – økning i stillinger og økning i tilskudd
- Stadige justeringer for å tilpasse seg nye lovendringer
- Godt kompetansehevende arbeid
- Digitalisert hele arkivet
- Godt arbeidsmiljø og lavt sykefravær

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

05 Barnevern

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
3	Innarbeidet kutt i tjenesten	-250	-250	-250	-250
4	Redusert ressursbruk, blant annet som følge av innføring av mobilt barnevern	-750	-1 500	-3 000	-3 000
	Sum effektivisering/reduksjon	-1 000	-1 750	-3 250	-3 250

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

06 Sosiale og arbeidsrettede tjenester

- Stadig utvikling og forbedring av alle tjenestene ved Nav Ås
- Opptrapping på rusfeltet – flere ansatte og økning i dimensjonering av tjenestene.
- God utvikling i arbeidet med flyktninger
- Mange har tatt – eller tar videreutdanning

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

06 Sosiale og arbeidsrettede tjenester

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
3*	Legge ned arbeidstreningsgruppa	-350	-700	-700	-700
4*	Redusere flyktningetjenesten	-500	-1 000	-1 000	-1 000
5*	Redusere sosialhjelp	-500	-500	-500	-500
	Sum effektivisering/reduksjon	-1 350	-2 200	-2 200	-2 200

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

07 Tjenester til hjemmeboende

- Fortsatt opptrapping innenfor psykisk helse
- Forbedring av kommunens kriseteam
- Effektivisering av hjemmetjenestene
- Forbedring av systemet rundt håndtering av kommunale boliger – BTU
- Velferdsteknologiprojektet

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

07 Tjenester til hjemmeboende

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
7	Avvikle seniorpolitiske tiltak	-95	-189	-189	-189
8*	Redusere vedtak på ressurskrevende brukere	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
9*	Omlegging av tjenesten, gjennomgang av vedtak	-1 000	-3 500	-4 000	-4 000
10*	Effekter av innføring av velferdsteknologi/helseteknologi	-	-2 400	-3 900	-5 500
11*	Innsparing driftsavdeling	-500	-600	-600	-1 000
	Sum effektivisering/reduksjon	-3 095	-8 189	-10 189	-12 189

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

08 Pleie og omsorgstjenester i institusjon

- Jevn og god utvikling av tjenestene i forhold til kompetanse, bygg og teknologi. Styrket legetjeneste.
- Maksimal utnyttelse av ressursene.
- Grundige gjennomgang av turnus og bemanningsplan.

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

08 Pleie og omsorgstjenester i institusjon

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
9	Avvikle seniorpolitiske tiltak	-44	-90	-90	-90
10*	Redusere ressursbruk bl.a. som følge av økt bruk av helseteknologi	-1 000	-1 000	-2 000	-2 000
	Sum effektivisering/reduksjon	-1 044	-1 090	-2 090	-2 090

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

09 Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

- Høy aktivitet på behandling av planer – både egne og private. Områderegulering sentrum
- SMAK – Ås og SMIL møteplasser
- Blomster og stell av Ås sentrum
- Stell av Breivoll og andre kommunale områder
- Lav saksbehandlingstid på byggesaker
- Gode tiltaksplaner med fokus på klima og miljø

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

09 Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
7	Reduksjon i konsulentbruk, jf. HP 18		-100	-100	-100
8*	Omstilling og reduksjon i tjenesten	-200	-200	-500	-500
	Sum effektivisering/reduksjon	-200	-300	-600	-600

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

10 Administrasjon og styring

- Styrket innkjøp
- Satsing på digitalisering
- Skal gi besparelser for hele organisasjonen
- Valg 2019
- GDPR

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

10 Administrasjon og styring

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
9	Avvikle seniorpolitiske tiltak	-173	-347	-347	-347
10*	Omlegging til mer digitale henvendelser	-100	-700	-700	-700
11*	Reduserte kostnader knyttet til omorganiseringen.	-	-	-1 000	-2 000
12*	Økt samarbeid med andre kommuner og salg av prosjektledelse	-100	-200	-200	-200
13*	Redusert service gjennom økt grad av selvbetjeningsløsninger	-200	-300	-300	-300
	Sum effektivisering/reduksjon	-573	-1 547	-2 547	-3 547

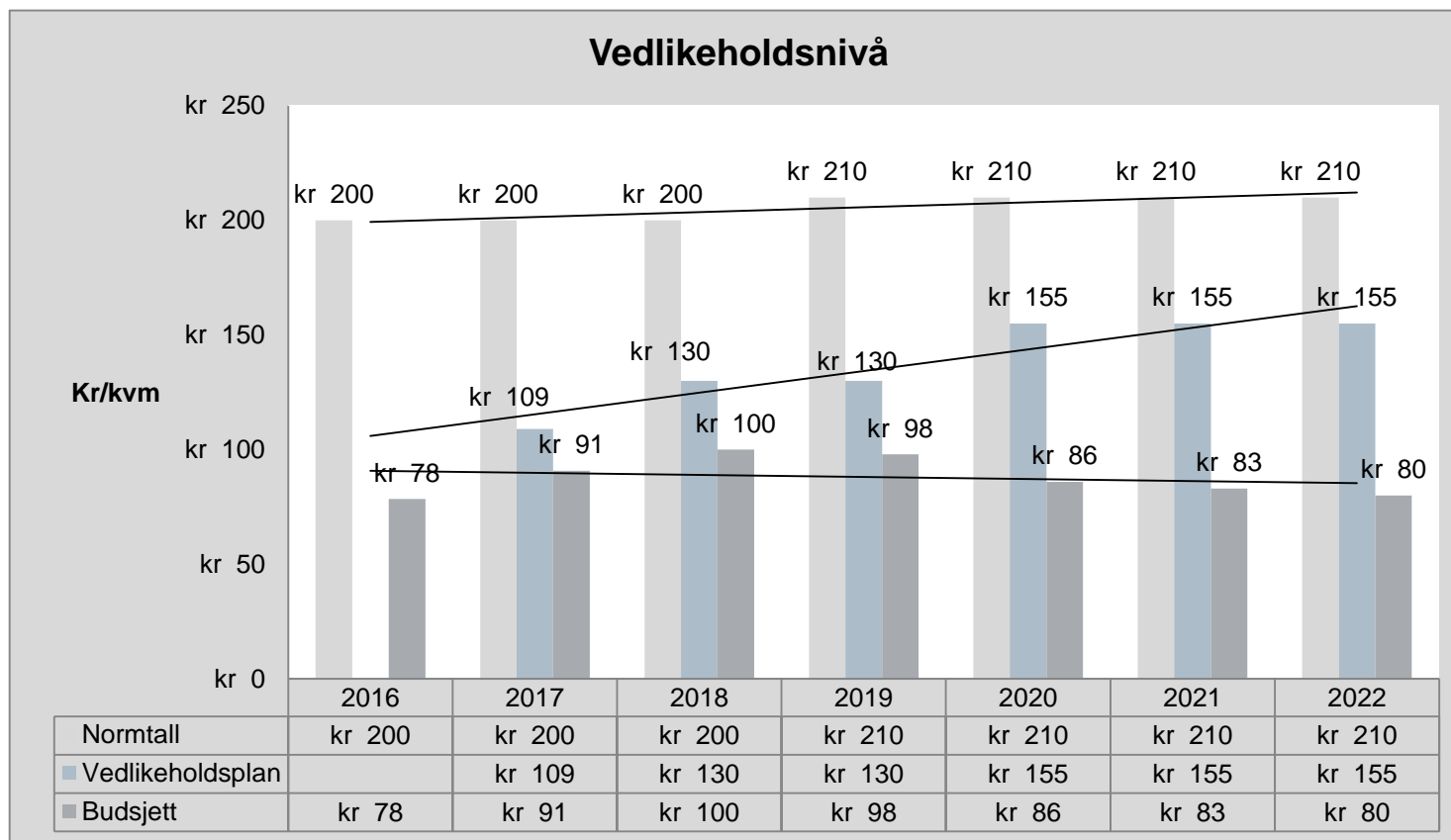
* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

11 Eiendomsforvaltning og utleie

- 141 000 kvm egne lokaler, øker til 159 000 i 2021. 6 000 kvm leide lokaler.

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

11 Eiendomsforvaltning og utleie

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
7	Planlagt utredning av ny svømmehall utgår	-100	-100	-100	-100
8	EPC-gevinster, noe utsatt effekt	-648	-1 298	-1 298	-1 298
9	Effektiviseringskrav jf. HP 18	-479	-2679	-2879	-2879
10*	Redusere vedlikehold	-1 000	-2 000	-2 000	-3 000
11*	Kommunale boliger - redusere kostnadsnivået, bruk av depositum	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
12*	Effektivisere drift	-500	-1 000	-1 000	-1 000
	Sum effektivisering/reduksjon	-3 727	-8 077	-8 277	-9 277

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

12 Samferdsel

- Drift og vedlikehold av kommunale veier, veilys, parkeringsanlegg, plasser og torg
- Vintervedlikehold – G/S veier
- Trafikksikkerhetstiltak
- Håndheve parkeringsbestemmelsene
- Kommunens vei- og trafikkfagetat for reguleringsplaner og byggesaker

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

12 Samferdsel

Omstilling og reduksjonsforslag:

	Tiltak	2019	2020	2021	2022
7*	Reduserte tjenester	-100	-200	-300	-400
	Sum effektivisering/reduksjon	-100	-200	-300	-400

* Jf. samlet tiltaksliste i kap 5.19

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

13 Brann og ulykkesvern

Brann- og ulykkesvern skal sikre brannberedskap og forebygge branner og andre ulykker.

Oppgavene ivaretas av Follo Brannvesen interkommunale selskap.

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

14 VAR

- Selvkost.
- Nok og sikkert drikkevann
- Tilfredsstillende borttransport og rensing av spillvann
- God håndtering av overvann
- Spredt avløp med systematisk tømning av slamavskillere, samt tilsyn
- Husholdningsavfall skal innhentes, transporteres og behandles på en effektiv og miljøvennlig måte.

Ås kommune ble i 2018 kåret til årets vann- og avløpskommune i «Bedre vann»

Utfordringer på renseanleggene

Ås kommune
Miljø, mangfold og muligheter

Prosessene videre

- 30. oktober – 01. november: Saken behandles av råd og utvalg.
- 7. november: Formannskapet 1. gang:
 - Drøftinger og arbeid i grupper
 - Svar på spørsmål
- 12. november: Frist for å sende skriftlige spørsmål, sendes samlet fra hvert parti til rådmannen. Viktig å overholde fristen dersom svar ønskes innen gruppemøtene mandag 19. november.
- 21. november: Formannskapet 2. gang
 - innstilling til Kommunestyret
- 12. desember: Kommunestyret vedtatt HP 2019-2022